

UPPSALA
UNIVERSITET

Nationellt centrum för kvinnofrid

National Centre for Knowledge
on Men's Violence against
Women

SE-751 85 Uppsala

Besöksadress/Visiting address:
Akademiska sjukhuset
Ingång 17

Uppsala University Hospital
Entrance 17

Telefon/Phone:
018-611 27 93
+46 18 611 27 93

Telefax/Fax:
018-50 73 94
+46 18 50 73 94

www.nck.uu.se

n.n@nck.uu.se

REMISSYTTRANDE
Dnr. NCK 2019/26

Justitiedepartementet
Ju2019/02172/L5

Nationellt centrum för kvinnofrids (NCK) yttrande över remissen *Straffrättsligt skydd för barn som bevittnar brott mellan närstående samt mot uppmaning och annan psykisk påverkan att begå självmord (SOU 2019:32)*

NCK instämmer i betänkandets förslag om en kriminalisering av att utsätta barn för att bevittna våld eller andra brottsliga handlingar mellan närstående. NCK välkomnar således att det införs en ny straffbestämmelse om barnfridsbrott. NCK vill särskilt lyfta fram och betona vikten av att det är den som begår grundbrottet mot en närstående som är ansvarig för barnets bevittnande av detsamma. NCK anser att det bör gå att konstruera en vidare straffbestämmelse om *barn som upplever våld*, där mer än vad barnet sett och hört omfattas. Det bör kunna ske parallella utredningar av brottet mot barnet och brottet mot mamman.

NCK vill även betona vikten av att barnfridsbrottet beaktas i vårdnads mål. Barn har rätt att komma till tals, att få uttrycka sina åsikter och få dem beaktade. Detta sker inte alltid. NCK föreslår därför utökad utbildning och fortbildning kring barnsamtal och bemötande av barn för de yrkesgrupper som kommer i kontakt med barn som bevittnat/upplevt våld. Det gäller även utredare och domare i vårdnadstvister.

NCK instämmer även i förslaget om utvidgat uppdrag för särskild företrädare för barn och anser att frågan om att införa en ny form av ombud för barn utreds skyndsamt. Särskilt bör då beaktas behovet av utbildning och behovet av ombud vid svåra vårdnadstvister.

NCK menar, i enlighet med betänkandets förslag, att barnahusens verksamhet behöver utredas, inte minst vad gäller likvärdig tillgång för barn som bevittnat våld.

10.2.3. En särskild straffbestämmelse

Ansvar ska placeras rätt

Den våldsutsatta personen, i de flesta fall mamman, ska inte kunna straffas för att hon inte kunnat skydda barnet. NCK vill betona att det aldrig kan vara någon annan än den som begår grundbrottet som även är ansvarig för att barnet bevittnat detta brott.

Vad ska barnet ha upplevt

Barnet drabbas inte bara av det våld som barnet direkt ser och/eller hör, dvs *bevittnar*. Barn som lever i en familj där en omsorgsperson utsätts för våld av en annan närstående drabbas på många olika sätt. Barn som *upplever* våld är därför en mer adekvat benämning på barnets situation än *bevittnar* våld. NCK anser att det bör gå att konstruera en vidare straffbestämmelse om *barn som upplever våld*, där mer än vad barnet sett och hört omfattas.

10.2.4. Vissa frågor om straffansvar för bevittnande*Krav kring utredning och lagföring av grundbrottet*

Enligt betänkandet måste det "finnas ett sådant stöd för grundbrottet att det anses styrkt för att ansvar för bevittnande ska kunna utkrävas". NCK menar att det ska finnas möjlighet att utreda barnfridsbrott trots att fällande dom för grundbrottet saknas. Det bör kunna ske parallella utredningar av brottet mot barnet och brottet mot mamman.

NCK vill även betona vikten av att barnfridsbrottet beaktas i vårdnads mål.

10.2.11 Ytterligare sätt att stärka den rättsliga ställningen för barn generellt

NCK instämmer till fullo med att det behövs en rad åtgärder utöver kriminalisering för att ge barn som bevittnat/upplevt våld mellan närstående den hjälp och det stöd de har behov av. Det behövs samordning och samarbete mellan de myndigheter som har ansvar för att utreda och bereda skydd. Barn har också rätt att komma till tals. Denna rätt, som i barnkonventionen uttrycks som barnets rätt att bilda och uttrycka sina åsikter och få dem beaktade i alla frågor som berör honom eller henne, måste tillvaratas av personal som kommer i kontakt med barnet. För att detta ska ske behövs personal med kompetens inom området. Tyvärr saknas den i många fall och NCK föreslår därför utökad utbildning och fortbildning kring barnsamtal och bemötande av barn för de yrkesgrupper som kommer i kontakt med barn som bevittnat/upplevt våld. Det gäller även utredare och domare i vårdnadstvister.

Särskild företrädare för barn

NCK ser positivt på möjligheten att införa en ny form av ombud för barn och att den frågan bör utredas särskilt. Särskilt bör då beaktas behovet av utbildning och behovet av ombud för barn vid svåra vårdnadstvister.

I detta ärende har professor Gun Heimer varit beslutande. Expert
Gunilla Dahlkild-Öhman har varit föredragande.

Uppsala, 2019-08-28

A handwritten signature in black ink, reading "Gun Heimer". The signature is written in a cursive, flowing style.

Gun Heimer
Professor/överläkare, chef
Nationellt centrum för kvinnofrid
Uppsala universitet